

Sarah Mitchellová

ZTRACENÉ
DOPISY

Ztracené dopisy

Vyšlo také v tištěné verzi

Vyrobeno pro společnost Palmknihy - eReading

Sarah Mitchellová

Ztracené dopisy – e-kniha
Copyright © Fortuna Libri, 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ZTRACENÉ
DOPISY

ZTRACENÉ DOPISY

Sarah Mitchellová

Original title: Sarah Mitchell: The Lost Letters
THE LOST LETTERS © Sarah Mitchell, 2018
Cover design and photography by Henry Steadman

Sarah Mitchellová si uplatňuje morální právo
identifikovat se jako autorka této knihy.

Czech edition © Fortuna Libri, Praha 2019
Translation © Kateřina Sigmundová, 2019

Vydalo nakladatelství Fortuna Libri.

www.fortunalibri.cz

Odpovědný redaktor Ondřej Pfeffer

Věškerá práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být rozmnožována, ukládána v jakémkoliv vyhledávacím systému nebo přenášena v jakékoli formě ani elektronickými, mechanickými, kopírovacími, nahrávacími a jinými prostředky bez předchozího souhlasu vydavatelů.

Tato kniha je fiktivní dílo. Jména, postavy, zaměstnání, organizace, místa a události, které vysloveně nespádají do veřejné domény, jsou buď výtvor autorčiny představivosti, nebo byly použity fiktivně.

Jakákoliv podoba s žijícími či mrtvými osobami, událostmi a lokalitami je čistě náhodná.

ISBN 978-80-754-6209-1 tištěná kniha
ISBN 978-80-754-6239-8 ePub
ISBN 978-80-754-6240-4 Mobi
ISBN 978-80-754-6241-1 PDF

Památce mých rodičů

Když se cesta rozděluje, vydej se tou, která vede na pláž.

Hannah McKinnonová

KAPITOLA JEDNA

Kanadský vzdušný prostor, současnost

„... sedm, osm, devět...“ počítá Marta Rodwellová polohlase. Při deseti otevře oči a uvolní sevření opěradel křesla. Má pihovaté, ladné ruce. Ulička se pomalu začíná rovnat s horizontem a skučení motoru přejde do vrčení.

„Inu,“ zamumlá, „myslím, že teď můžeme v klidu vydechnout!“ Muž ob sedadlo zvedne hlavu od šanonu a probodne ji světle modrýma očima.

„Prosím?“ řekne. „Co jste říkala?“

„Ach!“ zasměje se Marta rozpačitě. „Já... no, já jen... ach, nic důležitého...“

Zaměří pozornost na rozsvícený symbol zapnutého bezpečnostního pásu. Připomene jí, že letadlo stále stoupá... Vlhkou dlaní si přejede po džínové sukni. Letadlo je zaplněné, avšak ne do posledního místa. Rodiny s neposednými dětmi, několik managerů ve středních letech, tři jeptišky v modrozelených róbách a několik cestujících jako ona.

„Víte, že osmdesát procent leteckých neštěstí se stane do deseti sekund po vzletnutí nebo v posledních deseti sekundách před přistáním?“ Slova vypustí z úst dříve, než si to vůbec stačí uvědomit.

Soused překvapeně zamrká. „Když to říkáte.“ Jeho přízvuk jí připomene televizní dramata, která sledovala o víkendu u večere z mikrovlnné trouby a sklenky červeného vína.

Muž uchopí šanon. Na klíně má další a na volné místo mezi nimi položil hromadu papírů. Když si Marta sedala, sundal z nich růžovou stuhu, kterou byly svázané, a ta mu nyní spočívá na koleni. Za okamžik spadne a skončí pod sedadlem před ním. Marta uvažuje, že ho na stužku upozorní, ale muž se mezitím opět zahloubal do čtení. Tu a tam použije zvýrazňovač nebo nalepí na stránku žlutou záložku. Úporně se soustředí. Marta si všimne, že je ještě hodně mladý. Vlastně bude věkově tak nastejno s její dcerou.

Při pomýšlení na Janey ji dlabne v žebrech s intenzitou naostřeného klacku. V poslední době se nebyla schopna zbavit pocitu, že se něco děje. Janey se loni na podzim odstěhovala do Anglie a téměř ihned poté omezila korespondenci na naprosté minimum. Posílala jí suché, nesourodé informace, které se vůbec nepodobaly slovům plným bolestného sentimentu, kterými ji počastovala, než odjela. Místo toho jí spíš volala. Marta se však musela uchylovat k monologu, aby telefonát vůbec pokračoval, nebo pálit salvy otázek, které i jí samotné přišly jako výslech a na které dcera odpovídala „jo“ nebo „jasně“. Jako kdyby Janey z té dálky odmítala pohnout prstem a ona zatím musela veškerou tíhu břemene nést sama.

Uličku zaplní cvakání kovových spon, šustění oděvů a rachot vozíků. Chvilí poté nabízí mladá letuška nápoje.

„Šampaňské?“

„Ano,“ pronese Marta, ráda si dá sklenku šampaňského. Po všech těch posledních hrozných týdnech si ji zaslouží.

Letadlo se vyrovnalo, zvuk motorů je stabilní. Opře se do sedadla a podívá se z okénka. Obloha svítí brutální oslepující

modří a koberec mraků natolik připomíná sněhové závěje, až si Marta pomyslí, že připluly z ledových plání Kanady a Grónska. Pak se jí v nitru ozve hlas, který poplašeně říká, že zem se nachází kdesi hluboko, hluboko pod ní. Odvrátí pohled a několikrát si lokne přeslazené náhražky šampaňského.

„Sakra!“

Martin souseď mává poloprázdnou lahví toniku a poplašeně se dívá na proud bublinek, který vytryskl a stéká na papíry. Druhou ruku vrazil do kapsy kalhot, nejspíš pro kapesník, ale vachrlatá kupa papírů hrozí každou chvílí sesutím.

Marta zaloví v batohu – je to malý, praktický ruksak se spoustou kapes, do kterých umístila pomocníky právě pro takové situace – a podá mu balíček papírových kapesníčků. Muž nějakou chvíli opatrně poklepává kapesníčkem na inkoustové skvrny, poté se rozhlíží, kam by nasáklý materiál odložil.

„Ukažte,“ pronese Marta a nacpe kapesníčky do sklenky, kterou akorát vyprázdnila.

„Jéé. Díky.“ Má štíhlou postavu běžce, což vsedě nebylo tolik patrné, ale když se naklonil na stranu, Marta jasně vidí, jak je mu prostor úzký, jak se musí nad směšně malým rozkládacím stolčkem hrbít. Odhaduje, že nedávno absolvoval univerzitu. Košili má vytaženou z kalhot, uzel kravaty se mu posunul do strany a skončil pod límcem, plavé vlasy má na čele upravené po způsobu člena kapely pro teenagerky. Přejede očima Martě po obličejí a pak uchopí pero. „*Ex parte* soudní nařízení v QBD, jakmile se vrátím. Omlouvám se, jestli jsem nepříjemný.“

Marta řekne: „Přirozeně.“ Nemá tušení, o čem to mluvil.

Uběhne asi hodina. Marta si položila rozevřený román na kolena hřbetem nahoru a s nefalšovanou hrůzou

se dívá z okénka. Obloha se zbarvila do tmavě modra, jak letí vstříc noci. Zanedlouho se z uličky ozve klinkání a cinkání a útržky konverzace a line se vůně horkého jídla. Když kolem Marty projíždí vozík s nápoji, požádá o francouzské červené (koneckonců je na cestě do Evropy) a mladá hosteska jí podá dvě miniaturní lahvičky merlotu. Krátce nato přijede vozík s kupou jídla v alobalu. Jednou dvakrát hodí pohled k sousedovi, ten ale pokračuje ve čtení a vidličkou si souká do úst kousky kuřete, šanon nepohodlně umístěný mezi tělem a stolkem.

Marta záhy přestane vnímat pohyb letadla. Otec zemřel před necelým měsícem a od té doby cítí zdrcující fyzickou únavu, jako kdyby s sebou tahala smutek jako kouli u nohy. Našli ho na verandě obklopeného listy papíru. Byly i na trávniku, i napíchnuté na keřích růží. Před půlrokem odešel ze zastupitelstva a rozhodl se sepsat své paměti. Martina sestra Elizabeth mu nabídla korektury, ale, jak řekla Martě, otec ji bez zaváhání odmítl.

„Teprve, až budou hotové,“ pronesl. A pak se jen tak mimochodem zmínil, že se bude muset vydat do Anglie.

„Proč,“ ptala se Elizabeth Marty toho večera do telefonu, „se chce vracet zrovna teď, když na britskou půdu nevkročil sedmdesát let?“ To Marta nevěděla. Ale když otec zemřel, přišly na to, že si zamluvil hotel a pronajal malou chatku na pláži v přímořském městečku Wells-next-the-Sea, a to na celý květen.

Marta si myslí, že by se mohla se ztrátou vyrovnávat lépe. Vždyť je jí čtyřicet čtyři let a je učitelka – říká si v duchu a loví s rozmazaným viděním kapesník –, zatím se však cítí starší, obnaženější. Jako kdyby smrtelnost klepala na okno. Před týdnem se jí o něm zdálo. Choulil se se skupinkou

chlapců na dně dřevěné loďky, která sebou házela v šedém, biblickém moři. Marta ho pozorovala, a vtom začala z vody stoupat jemná mlha hudby. Děti se daly do zpěvu a nevnímaly zpěněné vlny, které jim olizovaly nohy. Vzbudila se vyčerpaná a zmatená. Otec nikdy nechtěl mluvit o odsunu, proč se jí o něm tedy zdá?

S Elizabeth strávily celý týden po pohřbu vyklížením jeho domu. První den ráno našla Elizabeth kopii jeho paměti ve studovně a celé odpoledne pečlivě rovnala rozházené papíry z verandy. K večeri si daly z posledních sil tacos a Elizabeth zamračeně sdělovala Martě: „Je divné, že příběh začíná, když tátovi bylo dvacet a potkal mámu na benefičním večírku.“ (Oba dva jim v průběhu let nesčetněkrát vyprávěli, jak se matčin doprovod opil natolik, že nebyl schopen provázet ji domů, a jak jejich otec v té chvíli zafungoval a ovlivnil jejich budoucnost.) „O dřívějšku ani slovíčko.“

„Možná se z počítače nevytisklo všechno?“

Elizabeth zavrtěla hlavou a tacos v ruce se zakomíhalo. „Verze v počítači je stejná jako verze ze studovny. Už jsem to kontrolovala.“

Marta pozdě do noci čte stránky otcových pamětí za vydatné pomoci zmrzliny Häagen Dazs, čaje a likéru amarettu. Zjistila, že sestra má pravdu. Prvních dvacet let otcova života chybí.

Vozíky přetékají použitými obaly, nedojedeným jídlem a prázdnými lahvemi. Marta vysvobodí deku z celofánového obalu, vsune si ji pod nohy a vytáhne až k bradě. Světla se ztlumí

a cestující ztiší. Ticho narušuje jen vzdálený pláč kojence. Obloha i moře jsou jednolitá čern. Marta se vteřinu dívá ven a pak zatáhne clonu.

Musela usnout, protože tělo reaguje na slova dříve, než nabude vědomí. Ztěžka dýchá, vzduch jako by jí někdo z plic odsával, žaludek se jí sevřel v panické křeči. Otevře oči. Letadlo je zářivě osvětleno, světla nad hlavou i nad okny jsou rozsvícena na nejvyšší intenzitu. Z ampliónu se ozve neúprosný hlas z nahrávky.

„STAV NOUZE. STAV NOUZE. NASAĎTE SI MASKU A NORMÁLNĚ DÝCHEJTE. STAV NOUZE. STAV NOUZE...“

Marta zalapá po dechu. „Och..., och!“ *A je to tu, pomyslí si. To je ono.* Letadlo se každou vteřinu zřítí. Představí si letadlo, jak se obrací a překlápí vrstvou mraků. Nebo se trup roztrhne a ona bude vycucnuta ze sedadla, bude křičet a sahat do prázdna, v mrazivé, nedýchatelné atmosféře. *Zemřu, pomyslí si v panice, předtím, nebo poté, co dopadnu do moře?* Pak si všimne růžové stuhy na podlaze. A náhle ji zasáhne myšlenka jako blesk z čistého nebe.

Janey.

Janey neví, kde je. Janey uslyší o leteckém neštěstí v rádiu při snídani. Zastaví lžici na půli cesty k ústům, bude z ní odkapávat mléko, a nasadí účastný výraz, který člověk používá, když slyší o tragédii, která se ho netýká. Později jí zavolá Elizabeth.

„Co tím chceš říct?“ zeptá se Janey nejprve s nepochopením a bude si na prst navíjet pramen kapučínově zbarvených vlasů v posledním okamžiku blažené nevědomosti

těsně předtím, než její život nabere jiný kurz. „Chceš říct, že má matka byla v tom letadle? To není možné. Proč by letěla do Anglie?“

STAV NOUZE. STAV NOUZE. NASAĎTE SI MASKU A NORMÁLNĚ DÝCHEJTE.

„Ach!“ pronese Marta znovu. Něco na dlouhé šňůře se před ní komíhá. Kajuta je plná žlutých plastových masek a strachem doširoka rozevřených očí. Panuje děsivý klid, nikdo nekřičí, dokonce i kojeneček přestal plakat. Jen jedna z jep-tišek se pokřížovala a polohlasem se modlí.

Marta sáhne po masce, ale ruce má ochablé a těžké. Nakonec se jí podaří sevřít prsty kolem gumy, přitáhne si žlutý kužel k sobě a přetáhne si masku přes hlavu. Podívá se na sedadlo vedle. Chlápek se šanony tahá za šňůru, ale maska mu visí několik centimetrů od obličeje a ne a ne se pohnout. Modré oči mu jen žhnou. Marta si rozechvěle sundá masku, aby lépe viděla, co se děje. Mysl jí pracuje na plné obrátky. Kyslík v kajutě dojde každou chvíli a pak se udusí. Letadlo spadne nebo se rozpadne na milion kousků. Zemře, jelikož u sebe nemá to jediné, co by ji v nastalé chvíli mohlo zachránit. Mladík zoufale tahá za nepoužitelnou pomůcku. Marta rozepne pás a natáhne se k němu.

„Nechte to být,“ pronese. „Je to zauzlené.“ Mladíkovi klesne ruka do klína a Marta obrací a rozmotává šňůru tak dlouho, dokud se neuvolní. Dá mu masku na nos a ústa, upraví mu gumičku za hlavou a sesune se do svého sedadla.

Úleva trvá jen chvílku. Maskou neproudí žádný kyslík. Vůbec žádný. Možná udělala něco špatně? Ani za živého boha ji ale nesundá. Zhluboka se nadechne, ale cítí jen sucho a odér gumy. A stopu vlastního parfému. Zatahá za šňůru, ale nepřinese to žádný efekt. Soused má asi stejný problém,

jelikož nadzvedne masku a nadechne se vzduchu v kajutě. Pak si masku znovu nasadí. Marta udělá totéž. Uvědomí si, že letadlo se stále drží ve vodorovné poloze. Oznámení o stavu nouze přestalo a slyšet je jen zvuk motorů. Někteří cestující si sundali masku a dívají se do uličky, kde se mladá letuška odpoutala a vydala na cestu do kokpitu.

Za okamžik se z amplionu ozve pilotův hlas. Marta naslouchá proudu slov, ale jsou pro ni jaksi vzdálená a nesrozumitelná. Několikrát slyší „omyl“ a „nešťastný“ a „omluva“, ale mozek není schopen pochytit smysl. O jakém omylu to hovoří? Vzpomene si na ztracená letadla v oceánu, která se odchýlila tisíce kilometrů od kurzu. Jedná se o takový druh omylu?

Mladík ji chytne za ruku. „Co říkal? Co se stalo?“

Marta zmateně zavrtí hlavou.

Několik řad před nimi se postarší letuška snaží zandat masky do přihrádky, avšak neúspěšně. Masky se komíhají cestujícím nad hlavou jako hejno žlutých medúz. Napětí v kajutě se uvolňuje. Žena před nimi dokonce začala číst. Za chvílku kolem nich proběhne starší letuška. Mladík ji chytí za loket. „Co se to, k čertu, dělo?“

Letuška se zastaví. Je bledá v obličeji a zároveň se jí zahanbením rozlévá ruměnec po tváři. Nakloní se k nim a ztiší hlas. „Jednomu muži v první třídě se udělalo nevolno. Potřeboval kyslíkovou masku a kapitán omylem aktivoval celý nouzový systém. Už ho vypnul, ale nám se nedaří dát masky na místo.“

„Nic jiného se nestalo?“ pronese Marta slabým hlasem. „S letadlem se nic neděje?“ Vysvobodí paži ze susedova sevření. Pořád je ztuhlá a s obavami čeká na náhlou změnu kurzu.

Stewardka se zazubí. „Nahnalo nám to všem docela strach, že ano?“

„Strach?“ opakuje Martin soused, jako kdyby to zdaleka nebyl výstižný výraz. Podívá se na Martu, pak na letušku. „No, myslím, že si oba zasloužíme drink, ksakru!“

Pročísne si rukou vlasy a pak ji natáhne k Martě. „Raymond – Ras. Ras Alby.“ Odmlčí se. „Díky bohu, že tu masku nepotřebujeme.“

„Marta,“ řekne Marta. „Marta Rodwellová.“ A za chvíli dodá: „Bál jste se, že se zřítíme?“

„Jo, asi na dvacet procent. Abych to vyjádřil statisticky.“ Hlas mu zhrubl, jako kdyby mu stres ubral na jemnosti. Když se letuška vrátí se čtyřmi malými lahvemi a dvěma plastovými kelímky, nalije jim brandy a třesoucí rukou podá Martě kelímek.

„Dvacet procent...? Och!“ Marta se zasměje. „Vím, co máte na mysli.“ Několikrát si rychle lokne, dá si pauzu a pak se znovu napije. Alkohol si razí pálivou cestu hltanem až do žaludku a zažehne divokou euforii. Neumře! Ras se na ni směje. Nefalšovaný úsměv člena chlapecké kapely. Je velmi přitažlivý, uvědomí si. A velmi, velmi mladý, napomene se v duchu.

„Tak, Marto,“ řekne Ras a obě lahvičky naráz vlije do svého kelímku, „co vás přivádí do Londýna?“

„Dcera.“ Marta se zadívá na jantarově zbarvený alkohol. „Má dcera Janey. V Anglii studuje. Na univerzitě v Cambridgi.“ Nemůže si pomoci a v hlase jí zazní pýcha.

„Pěkné!“ odvětlí Ras souhlasně a dopřeje si velký hlt brandy. „Určitě vás ráda uvidí.“

„No,“ odpoví Marta. Hlas jí klesne. „To doufám.“ Otevře ústa a pak je zase zavře. Nejlepší bude mlčet. Jak pospat boje každý týden, bouchání dveří, energii, kterou dcera

vynakládá, aby matku držela co nejdál od svého života? „Janey teď prožívá období nezávislosti.“

„Období nezávislosti.“ Ras válí slova po jazyku. Cosi ho pobavilo. „Dobře. Kde jste ubytovaná?“

„No, plánuji zůstat v Norfolku. Hotel jsem si zamluvila na čtyři týdny.“

„Norfolk?“ Ras nadzvedne obočí.

Marta se chystá říct, že si její otec pronajal chatku na pláži a teď se v ní chystá ubytovat ona, ale hlas ji zradí, než stačí pořádně popsat situaci. V duchu vidí otce, jak se šourá po velké pracovně, uklízí zbylé dokumenty, narovnává zarámované fotografie, dýchne na sklíčko a pak ho otře rukávem otrhaného modrého kabátu, který nosí jako župan, toho, na kterém je bavlnkou vyšitě jeho jméno, *Lewis Rodwell*. Slyší, jak nevrlym, sebejistým hlasem odmítá obavy o jeho zdraví. Se stejnou netrpělivostí, s jakou reagoval na jakýkoliv náznak, že udělal chybu, vlastně na většinu věcí. Cítí, jak se jí stáhl hrudník a jak ji pálí víčka. Do očí jí vyhrknou slzy.

Ras se rozpačitě zavrtí, odlepí pohled od Marty a upře ho na sedadlo před sebou. Marta vytáhne z rukávu kapesník a vysmrká se. Nakonec se s nucenou žoviálností zeptá: „Znáte Norfolk, Rasi?“

„Ne. Já žiji v Londýně. Narodil jsem se a vyrostl v cornwallské metropoli Shag Rock.“ Vrhne na ni postranní pohled a radostně zvlíne rty do úsměvu.

Marta vyprskne pití. „Shag Rock! To je nějaké místo?“

„Ano, skutečně je. Tedy, patří do místa zvaného Dowerry. Ale Dowerry nezní tak zábavně jako Shag Rock.“

Marta se usměje a Ras se opře do sedadla s úlevným výrazem ve tváři. Odmlčí se a pak nakloní hlavu na stranu. „Takže celý měsíc na pláži v Anglii? To je docela odvaha.“

„Odvaha v dobrém slova smyslu?“

Ras pokrčí rameny. „No, to, hádám, záleží na Norfolku. Pláž ve Španělsku by mi dávala větší smysl. Nebo ve Francii. Vlastně kdekoliv jinde v Evropě. Když už jste vážila takovou cestu.“

„Elizabeth si také myslí, že to je bláznovství.“

„Elizabeth?“

„Má sestra.“

„Ach.“

Ras se podívá na šanony. Marta ho podezřívá, že ztratil zájem o konverzaci. Zavře oči a na mysl jí přijde Elizabeth. A první si jako vždy vybaví cvak, cvak. Podpatky. Energicky tápe z jedné akce na druhou, vyrýsovanými lýtky a vlněním boků přitahuje pozornost. Neoddychne si nikdy, ani když mluví. Kdykoliv spolu telefonují, je buď na cestě, nebo si dá telefon nahlas, aby se mohla současně věnovat další, produktivější činnosti. Cokoliv, co dělá, dokonce i mluvení, je lekce v efektivitě. „Dobře!“ řekne třeba, nebo „ok!“ A člověk do slova cítí, jak se na něj valí celá armáda dalších slov, i když je nikdy nepronesese.

„Správně!“ bylo vše, co pronesla, když jí Marta oznámila, že si sjednala čtyřtýdenní dovolenou a vydá se na pobřeží Norfolku, aby objevila, proč si otec zvolil tak divnou lokaci k dokončení své knihy. Pak zavřela peněženku, poplácala Martu po tváři a odešla na lekci pilates. Marta si uvědomuje, že nedostatek Elizabethina nadšení ohledně výletu pramení aspoň zčásti ze skutečnosti, že je třeba zbavit se ještě poměrně hodně věcí z otcovy pozůstalosti. Nedokázaly se přimět k tomu, aby některé, ty osobnější, vyhodily nebo se jich jinak zbavily. Další, například počítač, vyžadují dle Elizabeth hodiny usilovné práce.

„Počítač prostě nemůžeš jen tak vyhodit, Marto! Musí se nejdřív vyčistit.“ Ve snaze pozůstalost rychle probrat daly věci do Elizabethina volného pokoje.

Elizabeth má také podezření, že další, nevyčtený, důvod, proč se Marta vydává na tak dlouhou dovolenou, je, že chce trávit čas s Janey. Marta není ochotná přiznat intenzitu této touhy dokonce ani sobě, natož sestře. Když se jí naposledy svěřila s problémy, které s Janey mají, Elizabeth ji pouze počastovala poněkud zraňující odpovědí. „Takhle to mezi sebou máte už dlouho, Marto. Nepřekvapuje mě, že se nedokážete dohodnout.“

Ticho se prodlužuje a Ras uchopí s omluvným zavrtěním hlavou šanony.

Marta je dezorientovaná. Přijde jí, že v letadle sedí už celou věčnost a celý život se jí smrskl do kabiny letícího stroje. Mohou být kdekoliv. Mohou letět rychlostí několika stovek kilometrů v hodině nebo se nemusejí vůbec hýbat z místa. Bez pevného bodu, na základě kterého by se let dal změřit, není možné cokoli soudit. A kolik je vlastně hodin? Na takovou otázku pravděpodobně existuje náležitá odpověď, v závislosti na jejich zeměpisné délce a rychlosti. Mohla by nalézt odpověď, ale je to spíš mužská záležitost, něco na způsob, jaký polyester je nejlesklejší. Polkne poslední zbytek brandy a opře se do sedadla. Pak nadzvedne clonu okna.

„Och, Rasi, podívejte se!“

Snad vyletěli z hluboké noci rovnou na druhou stranu. Zlatý disk slunce ozařuje horizont. Východní obloha září oslnující modří a mraky jsou tahy štětce vyvedené v barvě růže a mandarinky. „Och, jen se podívejte!“ znovu řekne Marta a vytáhne clonu okna úplně, takže Ras výjev vidí jako na dlani.

*

Když se zase probudí, kajuta se koupe v denním světle. Voní káva a mladá letuška rozdává další plastové tácy. Lehce jí buší v hlavě a v ústech má sucho. Na ex vypije z malé lahvičky džus a požádá o vodu. Ve vzduchu je cítit očekávání. Snídaně je odnesena dříve, než ji stačí spořádat. Využije šanci a vyjde do chodbičky, aby se zařadila do fronty na toaletu.

Světlo na záchodě je neúprosně chladné a nemilosrdné. Zvýrazňuje šediny, kterým v posledních letech začala ustupovat z vlasů kaštanová barva, a vějířky vrásek na jemné kůži kolem očí. Najde krémový make-up, řasenku a broskvovou rtěnku, včeše vlasům život a vytáhne si sukni trochu nahoru, čímž může stáhnout košili a zvýraznit tak poprsí. Nakonec zaloví v neceséru a vyndá pár náušnic. Jak prostrkuje stříbrné háčky ušními lalůčky, zasvítí na ni v zrcadle průhledné modré čtverečky. Jejich barva a jednoduchost jí připomene krátké mládí, to letmé období předtím, než začala dělat kariéru v péči o dítě a zdravotním pojištění.

Když se vrátí z toalety, cestující se již balí, dívají se na hodinky a vyplňují vstupní karty. Jen pole kývajících se žlutých masek připomíná, že let se od ostatních lišil. Když se protahuje kolem Rase, zdá se jí, že jí pohledem utkvěl na obličej, pak přešel po těle a spočinul na hrudi. To zjištění ji překvapí natolik, že se nechopí příležitosti, a za okamžik už má Ras pohled opět upřený do šanonů.

Letadlo se nakloní k zemi a Martu začne bolet v uších. Mlha bílých vírů za oknem zmizí a pak se najednou před očima otevře paleta zeleně, polí, silnic a domů pod slabým anglickým sluncem. Mladá stevardka nervózně přistoupí k Rasovi

a vybízí ho, aby uklidil papíry a sklopil stolek. Něco pronese směrem k Martě, ale ta neslyší ani slovo.

„Mám zalehlé uši,“ řekne a zakroučí hlavou. Vlastní hlas jí připadá dutý a vzdálený.

Najednou se letadlo nakloní. Pod nimi se objeví letiště, pavoukovité obrysy průchodů a terminálů, rozjezdových drah a řady nablýskaných letadel. Když se svět opět narovná, ukáže se šedá řeka. Marta vnímá velkou rychlost a znepokojující ránu. Poté motory vyvinou odpor, dokud letadlo nekapituluje a zlehka nedosedne na runway. Kapitán přivítá cestující v Londýně a informuje je, že je deštivo a zataženo, což Marta vidí na vlastní oči. Když letadlo doroluje, přijde jí, že neumí do desíti počítat.

Ras mávne rukou na pozdrav a vyskočí do uličky. Následně se převalí vlna rodin odhodlaných dostat se z letadla rychleji, než Marta vůbec stačí popadnout kabát, zavazadla a zařadit se do fronty. Vyjde z tunelu k terminálu. *Anglická půda!* Nic moc zajímavého se však neděje. Nekonečná chůze koridorem, ve kterém se ozvěnou nesou kroky, rachot koleček kufrů, pohyblivý pás unáší cestující kolem přehršle billboardů lákajících do banky. Kalné světlo a neustálý déšť bubnující na okna.

V hale pasové kontroly se zařadí k přepážkám a čekání ve frontě si krátí tím, že zapne telefon. Přes rameno ve zlaté látce ji pozoruje malá holčička s hnědýma očima jako knoflíčky. Marta jí ukáže obrazovku mobilu s roztomilým štěňátkem dalmatina (fotografii pořídila na dni Mazlíček ve škole), ale holčička se podívá stranou a její matka postoupí o několik kroků kupředu, i když se fronta nepohnula. Marta pustí telefon do kapsy u bundy. Jak ráda by zavolala Janey – kdyby Janey čekala, až zavolá.

„Už jsem tu!“ řekla by. „Představ si, co se mi stalo!“ Marta si povzdychne. Zavolat Janey jí přijde nemožné.

Pas má zkontrolovaný, enormně velký kufr zvedla z dopravníku a na kolečkách ho veze pod nosem dvěma zle vypadajícím Alsanům. Nálada jí klesá na bod mrazu.

V příletové hale se lidé objímají a prolévají slzy. Všude kolem jsou podomácku udělané poutače. Na jednom stojí, *Vítej doma, tetičko Lindo*, a na dalším *Skvělá práce, Twickenhamovy dámy!* Malé ručičky objímají dospělé krky, starší manželé se drží za ruce jako teenageři a jeden mladý pár se nestydatě muchluje přímo uprostřed průchodu, takže je Marta musí se svým obrovským kufrem objíždět. Pohled na ně by ji měl oblažit na srdci, místo toho jí přijde, že se jí srdce láme na kusy. Ti, které miluje, tu na ni nečekají. A je jich tak málo: klíčoví členové její malé rodiny – Janey, Elizabeth a otec. Ale ten už tu není, připomene si.

Zastaví se a dav ji obtéká jako voda kámen. Musí najít cestu do středu města. Napadne ji sehnat si taxi. Kdyby viděla cár papíru, na kterém by bylo napsané *Marta Rodwellová*, cítila by se vítaná, a ne osamělá a úplně neviditelná. Sundá si ze zad batoh, položí ho na kufr a snaží se vyznat v ukazatelích k vlakům a autobusům.

„Marto!“

Chvilí trvá, než hlas prolomí její soustředění.

„Marto!“

Vzhledne. Chodbou si to k ní štráduje Ras. V jedné ruce má mobil, ve druhé nese velkou černou tašku, která mu propůjčuje vzezření doktora, přestože, jak Marta ví, je plná papírů.

„Můj případ je vyřešen!“ Zamává telefonem jako reportér. „Nakonec nemusím chvátat do práce.“

„Och.“ Marta zamrká. Není si jistá, jak reagovat na tenhle vývoj situace, ale ráda ho vidí. Je fajn někoho vidět.

„Takže...“ Ras se kousne do rtu – koketně, čehož si je vědom, „říkal jsem si, co si takhle dát kávu a trochu se osvěžit v letištním baru.“ Zpříma se na ni podívá modrýma očima, které říkají, *Ber, nebo nech být*, a čas jako by se zastavil. Marta si uvědomuje, že je velmi důležité, aby ho správně pochopila, aby se nezasekla na nesprávné myšlenky. Pak se k ní rozkošný Ras nakloní, uchopí kudrnu jejích kaštanových vlasů a zbaví ji veškerých pochybností, když jí zašeptá do ucha: „Co takhle soulož na uvítanou? Abych si uvědomil, že jsem doma.“

Marta je zděšená, samozřejmě, a současně se v ní zapálí plamínek vítězství. Její ego dělá salta přes celou příletovou halu, kde se skví billboardy s nápisem *Marta Rodwellová – přece jen není neviditelná!* Ksaku! Kdy udělala něco nezodpovědného, něco, co by se nezodpovědnému třeba jen vzdáleně podobalo? O kousek k Rasovi pokročí a na malou chvíli se jí zdá, že pozvání přijme. Je to úžasný a osvobozující pocit. Pak obkrouží bradou půlkruh a uvědomí si, že vrtí hlavou, jelikož není schopna pronést slovo.

Ras pokrčí rameny. „Škoda.“ Zakření se, očividně mu to srdce nezlomilo. „Inu, tak si užijte pláž v Norfolku.“ Marta sleduje, jak se jeho pěkný zadek pomalu pohybuje k východu z haly.

Za několik minut posbírá zavazadla a zamíří k jinému východu. Batoh jí přijde těžší než před chvílí. Mozek se pouští do překotné niterné debaty. Rozumné a naprosto předvídatelné rozhodnutí bylo přijato, avšak malý hlásek kdesi vzadu v hlavě křičí cosi o promarněné příležitosti, lítosti a potřebě *trochu žít, Marto*.

KAPITOLA DVĚ

Když Marta prochází kolem stanoviště taxi, zavibruje jí mobil. Poskytovatel sítě jí poslal uvítací SMS s informacemi o přemrštěných poplatcích za používání mobilu v zahraničí. A také má dva nepříjemné hovory, oba od Janey, oba přibližně z doby, kdy začala nad Atlantikem bojovat se žlutou maskou.

Z dosahu motorů na volnoběh a práskání dveří zastaví pod obrovským nápisem ZÁKAZ ZASTAVENÍ a poslouchá vyzvánění Janeyina čísla. Nakonec spadne do hlasové schránky, Janeyin hlas instruuje volajícího, ať zanechá vzkaz. Když se nedovolá ani napotřetí, zírá na telefon, jako kdyby mohl za to, že se nedovolala, a pak si ho dá do kapsy. Za okamžik zaslechne magické úvodní tóny vyzvánění. Hovor přijme dříve, než se stačí podívat, kdo volá.

„Ahoj, Marto! Jak to jde? Jaký byl let?“ Elizabeth nasadila tón, jako kdyby prováděla veřejný průzkum. Podle Martina odhadu řídí a telefon má na hlasitý odposlech. V duchu si dá dvě a dvě dohromady.

„Elizabeth! Proboha, kolik je hodin? Jak to, že jsi vzhůru?“

Elizabeth si povzdychne. „Plánuji schůzky *předtím*, než otevře burza. *Vždycky* jsem ranní ptáče.“ Marta v duchu vidí, jak Elizabeth zvedá ruku z kůží potaženého volantu stříbrného buicku a dělá netrpělivé gesto směrem k rozednívající se obloze. „To už bys mohla vědět.“

Marta zkoumá nehty na levé ruce. Sestřin úspěch, zdá se, dosáhne i přes Atlantik. Začne přemýšlet, jak zformulovat otázku týkající se stavu burzy cenných papírů v Torontu, ale hlava nespolupracuje.

„Tak – jaký byl let?“ zopakuje Elizabeth otázku do ticha.

Než Marta stačí odpovědět, ozve se hukot, jako kdyby se valila voda, a nad taxíky se přezene letadlo stoupající k obloze.

„Co to, pro boha živého, bylo?“ pronese Elizabeth. „Stojíš snad na ranveji?“

„Ne, jsem venku...“

Elizabeth ji nenechá domluvit. „Heleď,“ řekne jiným tónem. „Dívala jsem se do tátova počítače, abych něco vymazala, než se ho zbavíme.“

„Našla jsi další zápisky?“

„Ne.“ Elizabeth se odmlčí, nejspíš se rozjíždí na světlech nebo zatáčí. „Marto, znáš někoho jménem *Catkins*?“

„*Catkins*? Je to vůbec jméno?“ Když Elizabeth neodpovídá, dodá: „Proč se ptáš?“

„V počítači je složka se jménem *Catkins*. A jsou v ní různé věci, hlavně dopisy. Dopis *Catkins* toho a toho data. Dopis *Catkins* toho a onoho data.“

„Otevřela jsi jeho složku?“ Martě se vybaví otcova posedlost soukromím. Všechno měl pod zámekem, zabezpečené. Neví, zda by mu bylo příjemné, že se mu jeho dcery hrabou v záznamech.

„Musela jsem, Marto. Může tam být cokoliv. Finanční záležitosti, osobní údaje...“

„Ok, ok. Rozumím. A ze záznamů není jasné, kdo byl *Catkins*?“

„Doufám, že by mohlo být.“ Elizabeth se neznatelně zadržel hlas.

„A?“

Další pauza, tentokrát se nezdá být způsobená dopravní situací.

„Soubory jsou chráněné heslem. Všechny.“

„Ach.“ Marta se opře o kufr. „Možná je *Catkins* jméno nějaké firmy...?“ Otázka vyzní doztracena. Proč by otec psal nějaké firmě a pak soubory zamkl?

„To si nemyslím.“

Obě se odmlčí. Marta si říká, že obě asi myslí na totéž. Že *Catkins* zní jako jméno domácího mazlíčka, vyjádření náklonnosti – *ty moje rozkošná Catkins, ty drahoušku jeden catkinsovitý* –, ale nemůže se přimět k tomu, aby to vysloвила nahlas. Místo toho zamumlá: „Mohla by to být zkratka pro Catherine.“

„Jasně.“ Je zřejmé, že Elizabeth to už také napadlo. „Žádnou Catherine ale neznám. Určitě nepatří k rodinným přátelům.“

Marta si láme hlavu, ale zná jedinou Catherine, a to ředitelku školy, která s jejím otcem nemá nic společného. „Tak,“ pronese nakonec, „to vypadá, že mohl mít...“ – odmlčí se, protože jí to slovo ve spojení s otcem přijde absurdní – „přítelkyni“.

Ticho.

Když Elizabeth stále neodpovídá, pokračuje: „Je v pohodě, že někoho měl, ne? Je to lepší než být sám, i když nám to třeba nechtěl říct.“

„Ne, Marto,“ zabarvení sestřina hlasu značí, že je na pokraji slz, „to není v pohodě. Data ve složce *Catkins* jsou z doby, než máma zemřela.“

Marta se zachvěje. Anglický chlad si našel cestu mezerou mezi límcem pláště. Jako první ji napadne, že se budou muset otce zeptat, jelikož takové záležitosti se nenechávají bez vysvětlení, a pak jí dojde, že se ho už nebudou moct zeptat nikdy. Pocítí spíš vztek než zármutek.

„Co budeme dělat?“

Marta si nevybavuje, že by jí Elizabeth někdy položila takovou otázku. Narovná se a rozhlédne se po šedém betonu budovy terminálu. Zaplaví ji vzpomínky na rodiče ve večerních šatech. Všichni čtyři – otec, matka, Elizabeth a ona – si připíjejí v zahradě vedle květinového záhonu.

A matka v posteli, bledá a nemocná, otec jí čte noviny.

„Marto?“

Prostor letiště se zdá být ještě chmurnější a studenější. Cítí, jak jí tuhne čelist. „Myslím, že přijdeme na to, kdo je *Catkins*.“

„Jak to uděláme?“

„Právě teď nemám ani ponětí, ale až dojedu do Norfolk, něco vymyslím.“

Cesta do Norfolk zabere skoro tři hodiny. Marta se zorientovala v londýnském metru, hodila první anglickou libru do klobouku pouličního saxofonisty, který právě vyhrával *Baker Street*, a koupila si kávu na vlakovém nádraží. Konečně je na cestě do King's Lynn, což je nejbližší stanice u jejího hotelu ve Wells-next-the-Sea.

Vlak je překvapivě malý a zaplněný. Do vagonu se dostane jako první a urve si místo u okna. Vzápětí se prostor zaplní lidmi dojíždějícími za prací. Úředníci s bříškou žuchnou do sedadel a obsadí stolky laptopy, mobily, kelímky

s kávou a v jednom případě plechovkami s pivem. Dva z nich usnou, ostatní začnou horečnatě ťukat do počítače. Marta z okna sleduje monotónní předměstí, které začne ustupovat pastvinám a farmářským budovám. Když už se jí pomalu klíží oči, zapípá jí mobil. Na obrazovce se skví zpráva od Clema.

„Ahoj M, doufám, že jsi v pohodě,“ hlásí neutrální začátek. Marta uchopí telefon a rychle přečte text. Trochu se bojí o Janey, ale určitě se nic neděje. Neměla by mu ale někdy zavolat?

Clem neví, že je v Londýně. Nesděluje mu plány na dovolenou už skoro šestnáct let. Komunikují spolu pouze o Janey. V duchu se opraví. Většinou o Janey. Stále si posílají přání k narozeninám, což je absurdní. (Posílat svému ex přání k narozeninám je šílenost, že ano? Není si tím úplně jistá, ale rozhodně si přeje zapomenout datum, kdy se narodil. Místo toho se jí každý rok na 19. května rozdrncí v hlavě budík. Jen dva dny do Clemových narozenin! A neposlat mu přání poprvé za dvacet let... , no, tam se ještě nedostala.) Když se tenkrát rozešli, ona i Janey náhle současně onemocněly. Clem se k nim na dva dny nastěhoval, aby se o ně postaral. Vařil jim kuřecí vývar a dávkoval prášky. Přirozeně spal na gauči.

„Proč jste se vůbec rozcházeli, prosím tě?“ ptala se jí Elizabeth snad po sto padesáté.

Marta zavrtěla hlavou. „Byli jsme hrozně mladí,“ odpověděla jako vždy. Nemělo smysl snažit se vysvětlit, jakým utrpením oba v manželství procházeli. Jak se na vlastní vztah dívali jako na cosi odtažitého, co jim hnije přímo pod nosem. Radost, skoro až hrdost, že se našli v tak mladém věku, se záhy vytratila pod tlakem účtenek a dítěte.

Vytýkala Clemovi, že chce chodit ven s kamarády, Clem zase tvrdil, že Marta nelibě nese fakt, že přišla o místo na univerzitě. Nedlouho po Janeyiných druhých narozeních strávil Clem noc s bývalou přítelkyní Taylor, k čemuž se Martě záhy přiznal.

Před necelými dvěma lety Martě zavolala Clemova manželka Christabel. Martu odjakživa dráždilo, že se nikdy neobtěžovala vzít v potaz, že kdysi byli s Clemem svoji.

„Janey by mohla mít radost,“ řekla Christabel, „kdyby na Děkuvzdání byli oba její biologičtí rodiče u jednoho stolu, co myslíš?“ Marta ohromeně přijala pozvání a s Janey se v pošmourném odpoledni vydaly po silnici s rozčvachtaným sněhem do domu ve stylu ranče. Na prahu je přivítala Christobel objetím. Vlasy, pokožka i šaty jí voněly po medu a vanilce. Clem postával rozpačitě opodál. Stůl byl bíle prostřený, k tomu ladily ubrousky, talíře s vroubkovanými okraji i dvě vysoké bílé svíce. Dokonce i osmiletá dvojčata – Clemovi synové, jak si Marta pořád říkala – na sobě měla bílé košile bez jediné poskvrnky. Pokaždé, když zvedla hlavu, ji bílá záře natolik oslepila, že ji zase raději sklonila. Čas u stolu strávila v podstatě tak, že upravovala ubrousek nebo přemisťovala sklenici s vodou.

Když se konečně chystaly k odchodu, zahrnala Christabel dvojčata do domu a nechala Clema, aby je doprovodil k autu. Janey se usadila na sedadlo spolujezdce a okamžitě si nasadila sluchátka. Marta se otočila ke Clemovi, aby se rozloučila, a zjistila, že stojí o krok blíže, než by čekala. Obličej měl svraštělý, a když otevřel na kratičký okamžik ústa, pomyslela si, že se chystá říct něco důležitého. Pak se mu výraz v obličejí změnil, políbil ji na tvář a řekl: „Jeďte opatrně.“

„A ty poděkuj Christabel za skvělé jídlo,“ odpověděla Marta.

„To určitě udělám,“ kývl hlavou Clem.

A tím jejich návštěva skončila.

Marta si uvědomí, že vlak zastavil ve stanici. Vyhlédne ven a spatří ceduli CAMBRIDGE. Nezjišťovala, kde budou stávkět, a zastavení v Janeyině univerzitním městě jí přijde jako nečekaný dárek, skoro jako znamení.

Přitiskne nos na sklo a pohledem pročesává dav a hledá Janeyin drobný obličej, dlouhý, hedvábný culík, lehce nahrbená ramena. Vidí pestrobarevný dav lidí, kteří nakládají zavazadla a kola do vlaku, a postarší dámu, která tahá za vodítko psa, jenž se odmítá zvednout na nožky. Teď má k Janey tak blízko! Někde tam za stánky s kávou a pokladnami Janey studuje nebo se plaví po řece nebo... Představitost ji zradí. Zjistí, že nemá nejmenší ponětí, jak její dcera tráví dny. Znovu se zadívá z okna, jako kdyby mohla najít klíč k Janeyině životu v květinových záhonech u zábradlí. Možná by se měla vydat Janey hledat? Když si ale představí dceřinu reakci, nebyla by to asi radost, spíš šok, který by se rychle změnil v chladné opovržení. A i kdyby jí řekla o zamluvení chatky na pláži a zvláštních částech dědečkových pamětí, stejně by byla přesvědčená, že matka přiletěla do Anglie výhradně proto, aby ji sledovala jako ostrůž.

„To mě nemůžeš nechat být?“ řekla by. „To mě musíš sledovat i do Cambridge?“

Marta se rozhodne vyčkat. V Norfolku bude čtyři týdny. Počká dva týdny a pak Janey řekne, že je tady. V té době s trochou štěstí přijde na to, co otce na Anglii tolik přitahovalo,

a bude moct dceři povědět, že sem přijela z jiných než mateřských důvodů.

V Cambridgi vystoupilo hodně lidí a vlak je nyní skoro prázdný. Marta má stolek, zavalený prázdnými plechovkami a kelímky od kávy, celý pro sebe. Vlak stává v dalších a dalších stanicích a lidé se vyvalí v každé z nich, v místech, která se zdají být uprostřed pustiny. Malé pokladny, několik zaparkovaných aut, pár střech. Mezi stanicemi se prostírá zelená, rovná krajina. Marta uchopí telefon a chce napsat Clemovi, že mu zavolá, až bude mít chvíli čas. Není tu však signál. Jako kdyby byl pohlcen deštěm promočenými poli, která se prostírají, kam oko dohlédne.

V King's Lynn kromě Marty vystoupí ještě žena se spícím dítětem v kočárku, starší žena, která má trochu problém udržet rovnováhu, a dvě do sebe zavěšené dívky, které radostně povykují. Za okamžik všechny zmizí. Marta se rozhlédne. Spatří další, zcela prázdné nástupiště, za ním cestičku k nepojmenované ulici s jednosměrným provozem. Přepadnou ji pochybnosti. Proč sem, pro boha živého, otec jezdil? A co tady dělá *ona*?

Prochází přes turniket a všimne si kavárny. Nahlédne dovnitř a spatří pult, lakovaný nábytek a množství dřevěných nástrojných větráků, které připomínají letadlové vrtule. Opře se do dveří.

Servírka omývá energickými kruhovými pohyby pult, jako kdyby se chystala zavírat. Martě se nejprve zdá, že je tu jediná, ale pak si všimne muže v rohu. Má široký obličej porostlý strništěm blond vousů a na sobě tričko s nápisem *Metallica*. Pojídá sendvič, ze kterého tučně vykukuje slanina a nebezpečně se kýve nad novinami na stolku. Vůně jídla dá Martě na vědomí, jak hrozný má hlad. Odloží kufr a přistoupí k pultu.

Žena si povzdychne, ale napíše objednávku do bločku, posléze odtrhne papír a beze slova ho podá do okénka za sebou.

Uběhne několik minut. Marta neví, co dělat. Má se posadit a počkat, až jí přinesou jídlo? Rozhodne se počkat u pultu, přenáší váhu z nohy na nohu a pozoruje ženu, jak dává fólie přes talíře s tuňákem a vejci. Vedle lahví s kečupem a hořčicí je průhledná krabice s vizitkami. Nenučeně po jedné sáhne. *Colinova auta*, stojí na ní spolu s telefonním číslem.

„To je taxi, že ano?“

Žena kývne. Na okamžik se jí rysy v obličeji změní, jako kdyby chtěla něco říct, ale pak ukročí do strany a vezme z okénka talíř. Když ho Martě podává, je opět uzavřená jako předtím.

Marta se posadí a opře se lokty o stůl. Zakousne se do sendviče. Chutná výborně, takže na chvíli zapomene na svět kolem. Slanina je tlustá, růžová, se zlatavým křupavým krajem, a chléb jí na rukou zanechá stopy mouky. Jí a dívá se na vizitku. Taxi potřebuje a tato možnost je dobrá jako každá jiná. Vyloví z kapsy mobil a vytočí číslo. Z rohu místnosti se ozve výbuch elektrické kytary a Martě dojde, co se za nece-lou sekundu odehraje.

„Colinova auta.“ Oči muže v tričku Metalliky se neodtrhnou od novin a po představení se zakousne do sendviče.

„Zdravím,“ pronese Marta. „Potřebuji taxi do Wellsu. Do Wells-next-the-Sea,“ doplní pro případ, že by v okolí bylo více Wellsů. Vysloví název s rozpačitou opatrností. Muž pomalu zvedne rozčuchanou hlavu. Když si všimne Martina váhavého úsměvu, přestane postupně žvýkat a polkne.

„Kdy chcete jet?“ Pohled má upřený na Martu, ale telefon neodložil.

Marta ukáže na svůj talíř. „Myslím, že v pět. Co vy?“

*

Za deset minut usedá do modrého Fordu Mondeo na sedadlo spolujezdce. Interiér vozu je prosycen chemickým odérem, který má připomínat květiny, ale na všudypřítomný smrad z cigaret je krátký. U řadicí páky leží velké balení žvýkaček. Colin vmáčkne noviny mezi čelní sklo a přístrojovou desku, poté rozbalí žvýkačky a nabídne Martě. Ta odmítne. Je trochu zvláštní sedět vepředu, hned vedle Colina, jako kdyby byli přátelé nebo dokonce pár. Když se blížili k autu, překvapil ji Colin otázkou „dopředu, nebo dozadu?“ a jí chvíli trvalo, než jí došlo, na co se ptá. Poté ji napadlo, zda se sezení vzadu považuje za nezdvořilé. Mezitím Colin otevřel dveře u sedadla spolujezdce a kufr a batoh umístil do kufru auta.

Jak projíždějí městem, otevře Marta tajně na škvírku okno, aby mohl dovnitř proniknout čerstvý vzduch. Padá drobný déšť, pleská na sklo a stéká v čúrcích tvarem podobných pulcům. Obrysy města nabraly melancholický vzhled: úzké silnice, skromné budovy a maličká auta působí dojem, že někdo město zmáčkl, aby se vešlo do menšího prostoru. Pak Colin náhle odbočí na silnici, která se zdá být nekonečná. Nikde znamení, kam vede, jen náznak struktury vyrobené člověkem, která se rozpadá v ocelových mracích a polích ohraničených příkopy. Za čtyřicet minut Colin ukáže z okna. „A jsme tady,“ pronese. „To je Wells.“

Za okamžik auto zpomalí a jede krokem kvůli četným skupinám lidí, kteří se sdružují na hlavní silnici. Někteří drží krabičky s rybou a hranolky, jedí rukama a procházejí se nebo posedávají na zídce, která dělí silnici od parkoviště sousedícího s přístavem. Už přestalo pršet, mnozí na sobě však stále mají zářivě žluté nepromokavé bundy nebo průhledné

pláštěnky. Malé děti dlí v náručí rodičů nebo se jim motají pod nohama s kornoutem zmrzliny. Z druhé strany lemují silnici bufety a stánky. Je tu i obchod se suvenýry. Za okénkem jsou pohledy a keramika, nad vchodem svítí klenutý neonový nápis.

Marta odvrátí pohled od lidí. Nad silnicí se do výšky tyčí mechově zelené lokomotivní depo nebo něco na ten způsob a vystupuje ze striktní fasády budovy směrem k přístavu. „Co je, pro boha živého, *tohle?*“

„To je pojízdný jeřáb,“ řekne Colin. „Na nakládání obilí z obilnice do lodí.“ Je jasné, že vysvětlení neposkytuje poprvé.

„Na nakládání obilí?“ Marta je okouzlená. Když projíždějí pod jeřábem, natáhne krk. „Ale ne... , počkat,“ ukáže nahoru, „jsou tam záclony.“

Colin pokrčí rameny. „*Bývala* to obilnice. Teď tam jsou byty.“

„Och.“

Za okamžik silnice ostře zatáčí do vnitrozemí. Martě dojde, že celou cestu jeli podél pobřeží, a přepadne ji stísněný pocit. „Zastavte!“ soustředěně se dotkne Colina ramene. „Můžete, prosím, zastavit?“

Colin zahne na parkoviště u penzionu a Marta se otočí, aby se mohla podívat dozadu. Od nábřeží svítí mléčné sluneční světlo a ukazuje rybářské lodě a použité sítě navršené na molu, lanoví jachet a malé motorové čluny namačkané mezi nimi. Zamračí se a úzkostlivě se podívá na Colina. „Myslela jsem, že je tamhle pláž?“

K její velké úlevě Colin kývne. „Je tam pláž.“ Ukáže k západnímu konci přístavu, kde Marta může tušit kanál na otevřené moře. „Je to trochu procházka, ale stojí to za to.“

„Och!“ pronese Marta. „Ráda bych se tam podívala.“ Natáhne krk. „Pokud přijdu na to, jak se tam dostat.“

Nakrátko se rozhostí ticho, poté Colin šlápne na plyn a zařadí se na silnici.

Cesta po nábřeží je překvapivě dlouhá. Běží rovně jako pravítko mezi vysokou hrází a nekonečnými smaragdově zelenými mokřinami. Opačným směrem narůstá provoz.

Colin zastaví u kavárny se staženými žaluziemi a ukáže na několik borovic před nimi. „Můžete zamířit tamtím směrem. Nebo,“ ukáže na vzdálenější konec vyprazdňujícího se parkoviště, kde cesta mizí v podrostu, „můžete projít lesem a *pak* na pláž.“

Marta kývne. Otevře dveře a nasaje čerstvý vzduch. „Co budete dělat?“

Colin sáhne pro žvýkačku a noviny. „Budu v pohodě.“

V půli cesty k nejbližší duně se Marta zastaví a sundá si sandály. Zakroučí palci a vnoří je do písku. Je teplejší, než čekala, a jemnější, jako hedvábný polštářek se sypkou výplní. Cítí, jak písek ustupuje pod chodidly, jak se jí napínají svaly na nohou. Je zcela zaujatá nastalým okamžikem, takže když se před ní otevře pláž, nemá ponětí, co čekat.

Zastaví se a nasává atmosféru. Dosud jí den přišel jednotvárný, počasí nemastné neslané, ale tady je světlo zlatavé a díky němu se břeh třpytí a září. Příliv ustupuje a modrošedé moře zanechává jezírka vody připomínající zrcadla. Čvachtají se v nich raci a ožďibují mořské řasy. Poslední rodiny se chystají odejít. Vyklepávají deky, sbírají oblečení a boty.

Marta jde těsně vedle vody a pak zamíří ke kopci, který dominuje pláži. Vylézt na něj jí stojí víc úsilí, než čekala.

Nahoře se sveze do písku. Má teď celé pobřeží a řadu plážových chatek jako na dlani. Chatky lemují prostor mezi pláží a borovicovým lesem jako náhrdelník. Stojí těsně vedle sebe, jsou vyvedené v různých barvách a velikostech. Les za nimi na ně vrhá stín. *Na další čtyři týdny je jedna z nich moje.* Pocítí nečekanou radost. Otevřel se jí pohled na moře. Na kanál, který vede z přístavu na otevřené moře, které se jí před očima převaluje jako živý organismus.

Chvilku se snaží spočítat chatky, ale mysl jí nedovolí soustředit se na počty. Je neklidná jako moře, od kterého nedokáže odtrhnout oči. Odjakživa vnímala, že v jejich rodině má každý přesně vymezenou roli: matka jakožto oddaná žena v domácnosti, Marta jako věčně zmatená romantička a Elizabeth jakožto nadaná matematicka, ekonomka a triumfující kariéristka. Příběh otcova života, tedy života v dospělosti, všichni důvěrně znali. Získal stipendium na vysoké škole, poté začal pracovat jako koncipient, ale po šesti měsících odešel a začal se živit jako prodejce chatek. A pak jeho rozhodnutí všeho se vzdát a jít do politiky. Lokální případy a spory k nim domů přiváděly voliče, kteří přišli na večeri – Marta v duchu stále slyší matčino povzdychnutí, když se zvedá od stolu a odchází do kuchyně vařit kávu. Vzpomínky jsou rozmazané, zvuky vzdálené, zdá se, že otcův život se odehrává za zamlženým sklem a že některé jeho části – důležité části osobní povahy – nebyly jeho vlastní dcery schopné spatřit.

Nabere plnou hrst písku a nechá ho propadat mezi prsty. Není tu ticho, na které je zvyklá. Není to ono napjaté ticho, které se rozhostí, když vypne večer televizi, nebo trýznivé, které se vloudí do konverzace s Janey, ani příležitostné ve třídě. Ticho tady je jako obrovská postel s polštářem, kam může položit hlavu. Někde slyší, jak páníček volá svého psa

tenkým, jemným hlasem, který vůbec nepatří k silnému a bezpečnému tichu pláže.

Mohla by tu sedět celé hodiny, ale nejde to, protože Colin nebude žvýkat a číst noviny donekonečna. Vlastně by se mohl kdykoliv rozhodnout odepsat ztráty a nechat ji tu. Pak jí dojde, že v autě nechala zavazadla – šaty, telefon, *kreditní kartu a pas!* – s osobou, kterou potkala teprve dnes. Ani nezná jeho příjmení.

S bušícím srdcem vyskočí na nohy, jedním tahem si opráší písek z šatů a trhaným klusem se vydá ke vzdálené línii stromů.

KAPITOLA TŘI

Norfolk, květen 1939

Sylvie pozorovala, jak dcera kreslí zlaté písmeno E do hustého sirupu v kaši. Bylo jí jasné, že jídlo nedojí. Na to bylo moc horko. Slunce čistě a jasně zářilo na damaškovou látku u francouzského okna, které bylo dokořán otevřené vstříc čerstvému vzduchu od Severního moře.

V Headlands byli třetí den. Domek z kamene a cihel měl po každé straně vchodu tisy. Na střeše se skvěla korouhvička. Sylvie tu žila s rodiči, dokud se neprovdala za Howarda. Na pohřeb tety vzala děti, Howard zůstal v Norwichi, což jí nevadilo. Prostě zavřela dveře do špinavého, neuklizeného pokoje a mohla na chvíli předstírat, že problém neexistuje.

Lewis se odstrčil na židli a s chmurným výrazem ve tváři začal kývat nohama. Byl podobný Sylvii. Měl srdcovitý obličej, pískově žluté pihy u kořene nosu a vytáhlé končetiny, které snad rostly přes noc. Jen oči měl na rozdíl od Sylviiných zelených tmavší, znepokojivě modré.

Sylvie seděla na stejném místě, kde sedávala jako dítě. Na jednom konci stolu měl židli otec, na druhém matka, Sylvie byla proti oknu s třemi páry krvavě rudých závěsů a s výhledem na zátoku. Na stole byly talíře s marmeládou

a máslem, ošatka s tousty a broušená mísa s grapefruity. U otcova lokte ležel talíř umazaný od vajíček a stříbrný táč s kostmi po sledích. Co Sylvii paměť sahala, snídal každou sobotu na chlup to samé, nehledě na pohřby nebo horké počasí. Teď seděl v košili, kravatě a vestě a slonovinovým nožem otevíral poštu. Když rozřízl poslední obálku, vypadlo z ní cosi pevného na mísu s vrbovým vzorem. Jídelnou se rozlehl ostrý zvuk a všichni úlekem vyskočili.

Otec uchopil malý mosazný klíč, se zmateným výrazem ve tváři ho otočil a položil vedle talíře. Pak rozložil psaní na pergamenovém papíru krémové barvy. „Je od právníka tety Ginger,“ pronesl a pohledem přejížděl po papíru. „Píše se tu, že klíč byl poslaný sem, protože nemají Sylviinu adresu.“

„Mou adresu?“ řekla Sylvie.

Otec neodpověděl. Dal si papír blíž k očím a pokračoval ve čtení. Nakonec ho odložil. „Inu, Sylvie,“ pronesl a podle tónu hlasu bylo znát, že je překvapený. „Říká se tu, že tvá teta vlastnila chatku na pláži. A odkázala ti ji v závěti.“

Nastalo ticho. Otec polkl doušek čaje a ve druhé ruce stále držel dopis, jako kdyby v něm bylo něco nedokončeného.

„Chatku na pláži?“ opakovala Sylvie. „Ginger mi odkázala chatku na pláži?“ Nebyla si vůbec jistá, že otci dobře rozuměla. „Jak to myslíš? Kde přesně leží?“

„Tady ve Wellsu. Na pláži nedaleko nás.“ Otec položil hrnek a podíval se přes stůl na Sylviinu matku. Jiným, ostřejším tónem pronesl: „Neřekla jsi mi, že si Ginger koupila chatku na pláži. Tady.“

Sylviina matka si nervózně pohrávala s ubrouskem. „Och,“ řekla, „nikdy jsem se ti o tom nezmínila?“ Obdařila ho mdlým úsměvem. „Muselo mi to vypadnout.“

„Proč ji odkázala mně?“ Sylvie se podívala z jednoho rodiče na druhého. Oba jako by zapomněli, že tu je. Připomnělo jí to stolování v dětství. Jako kdyby byla pod vodou, když poslouchala, jak otec líčí podrobnosti ze svého výzkumu, a matčiny chabé, pravidelné reakce typu „ano, drahý“ a „to je opravdu zajímavé“ a „to si skutečně myslel, že knihu dokončí před Vánoci?“ Představa chatky na pláži se před ní rýsovala jako zjevení, kterému se nedá věřit a které nedává smysl. „Haló!“ chtělo se jí zakřičet, „haló!“ Místo toho pronesla hlasitěji: „Proč mi Ginger odkázala chatku na pláži?“

„To se ptej matky,“ odpověděl otec.

Chvilí bylo ticho, pak si matka odkašlala. „No,“ pronesla opatrně, „možná si říkala, že bys uvítala trochu klidu.“

„Trochu klidu!“ Otec na druhé straně stolu ta slova v podstatě vyplivl. „Od čehopak si Sylvie potřebuje oddychnout?“

Sylvie vrhla pohled na matku, ta ale nabrala vrchovatou lžící kaše a snažila se přesvědčit Ester, aby ji snědla.

„Ani ne tak oddych,“ pokračovala matka v povzbuzování Ester do jídla, „spíš místo, kam může vzít děti. Když k nám přijede na návštěvu.“ Odložila lžící a usmála se své dokonale uspokojující odpovědi. Začala loupat grapefruit. Sylvii bylo jasné, že na ovoce nemá ani pomyšlení.

Otec ji chvilí pozoroval a pak sklopil pohled, jako kdyby ho nelogičnost odpovědi odzbrojila. Uchopil klíč a podal ho Sylvii.

„Řekněme,“ pronesl suše, „že tvá teta mě nepřestává šokovat dokonce ani z hrobu.“

Ester, která se neobtěžovala ani předstírat, že jí, zírала na dědečka, jako kdyby právě vytáhl z klobouku králíka.

„Co to je, maminko?“

„To je tajemství,“ odvětila Sylvie. „Řekneme si to později. Tajemství tety Ginger.“ S potěšením sledovala, jak se Ester údivem rozšířily oči, když vstřebávala úžasnou novinku, ale Lewis ji dloubl loktem a účinek zkalil.

„Nebud' hloupá,“ pronesl. „Ginger je mrtvá. Nemůže to být její tajemství.“

„Ale je!“ zamračila se na něj Sylvie. „Když lidé zemřou, mohou druhým zanechat něco výjimečného. A tohle zanechala Ginger mně.“ Podívala se na klíč. Možnost disponovat něčím novým, něčím víc než zaprášeným klaustrofobickým bytem, jí klouzala z ruky.

„Ale proč,“ trval na svém Lewis, „ti něco zanechala? Vždyť jsi ji ani neznala.“ Byl o šest let starší než Ester a nejspíš měl v úmyslu rozdíl mezi nimi ještě zvýšit, jako kdyby se chtěl zbavit dětství, a to pokud možno co nejrychleji.

„No, to není tak úplně pravda,“ odpověděla Sylvie, ale dál to nerozváděla. Byla to totiž pravda a s tím se nedá bojovat. Když otec jednoho pochmurného večera zavolal a oznámil jí, že Ginger zemřela, neměla daleko k tomu, aby se zeptala, kdo je Ginger. Pak se rozpomněla, že Ginger je matčina sestra. Poté se pokusila cítit smutek, ale zmožla se jen na hranou lítost, kvůli matce, která smrt své sestry nesla očividně špatně.

„Hádám, že dnes půjdete na pláž?“ pronesla matka. „Počasí je na to jako stvořené.“

Sylvie kývla. Pocítila radost. Odstrčila židli od stolu, až na parketách zavržala.

Otec zvedl *Daily Express*. Po chvíli vystrčil hlavu nad okraj novin. „Skoro jsem zapomněl,“ kývl hlavou k obálce od právníka, „je tam mapa s označením, kde chatku najdeš.“

Sylvie vytáhla list dopisního papíru a položila ho na stůl. Kdosi modrým inkoustem nahoru napsal *moře* a dolů *les*.

Uprostřed běžela řada křížků, rovněž modrou barvou, kromě jednoho nalevo, který byl velký a červený, s číslem 23.

„Raději z té chatky vyždímej co nejvíc,“ pronesl otec nečekaně, stále schovaný za novinami, „než ji někdo zabere pro deset evakuovaných.“ Sylvie cítí, jak teplota v místnosti klesla o několik stupňů. Otcova chmurná prognóza o vyhlídkách na válku je už poněkud alarmující. Matka to nejspíš cítí stejně, protože udělá ostrý mlaskavý zvuk a rázně pronese,

„Teď už ale žádné skličující řeči. Posledních pár dní bylo i tak špatných.“

Sylvie si pomyslela, že je otec začne poučovat o hrozbě německo-italské aliance, ale místo toho oznámil, že si dopije čaj v knihovně a bude si u toho číst. Za deset minut ho Sylvie skrz přivřené dveře zahlédla, jak kouří dýmku a dívá se z okna na trávník a růže. *Daily Express* mu ležel pečlivě složený vedle lokte.

Sylvie v chladné ponuré spížírně nakrájela chléb a položila krajíce na mramorovou desku, kterou matka používala ke skladování masa, když bylo v lednici plno nebo když nefungovala, což se dělo s ubíjející pravidelností. Připravovala piknik na pláž. Spižírnu měla ráda. Cítila tu příjemnou izolaci a ráda vnímala nerovnosti podlahy pod nohama. Uchopila vidličku a přenesla na chléb hovězí a kolečka rajčat. Jedno rajče odložila stranou pro Lewise. Jedl je jako jablka, a když mu rajčatová šťáva stékala po bradě, stíral si ji hřbetem ruky.

Lewis. Sylvie si povzdychla. Před třemi týdny vešla do jeho pokoje s kopou vypraného prádla a přistihla ho, jak je opřený o čelo postele a cosi obrací v rukách.

Podle jemného způsobu, jakým prsty přejížděl po povrchu věci, si nejdřív myslela, že je to nějaké zvíře, které chytil v zahradě, ale pak si všimla čtyř černých kopyt, skvrnitých zad a pevně stočeného ocasu a došlo jí, že je to litinový býk, kterého Howard používal jako těžítka.

„Kde jsi to vzal?“ pronesla, i když věděla, že býka musel vzít z Howardovy hromady papírů.

Přitiskl si býka k hrudi. „Tatínek mi ho dal.“

Tak moc chtěla, aby to byla pravda, až mu na chvíli skoro uvěřila. Tak to ale rozhodně nebylo. „Nelži, Lewisi Rodwelle, vzal jsi ho ze studovny!“

Bylo ticho. Sylvie natáhla ruku a čekala.

„Jen jsem chtěl...“ zajíkl se Lewis a zmlkl. Podíval se na ruce. Sylvie si všimla, že ho stojí velké úsilí, aby nemrkal, jak se snažil zadržet slzy. Stáhlo se jí hrdlo. Věděla, co chtěl.

„Dej mi ho,“ pronesla jemněji. „Dám ho na místo, než se tatínek vrátí.“

Skoro zapomněla na velmi podobnou příhodu, která se odehrála před dvěma týdny. Když vycházela z Esteřina pokoje, všimla si světla pod dveřmi Lewisova pokoje na druhé straně. Tiše je otevřela. Podlaha byla posetá figurkami vojáků. Skotové v lesklých červených kabátcích a černých kilttech leželi mezi kovboji, indiány, děly, vagony a vozy. Ale Lewis hra očividně přestala bavit. Seděl uprostřed nepořádku se zkříženýma nohama, v ruce svíral Howardův zapalovač a zcela se soustředil na plamínek, který se zažíhal a zhasínal, jak mačkal palcem na tlačítko.

„Lewisi!“

Vyskočil a pak se na ni provinile podíval. Než někdo z nich stačil cokoliv říct, ozval se důvěrné známý zvuk otevírání vchodových dveří a ozvěna Howardových kroků na chodbě.

Lewisovi se rozšířily oči hrůzou. Sylvie popadla zapalovač a dala si ho do kapsy. Zaklaply dveře od toalety. Využila šance, seběhla dolů a položila zapalovač na obvyklé místo vedle lampy na Howardově stole.

Naskládala obložené chleby na sebe a nožem na chléb je rozřízla na menší kusy. Tohle se s Howardem nedá vyřešit. A ona se o tom nepotřebovala ujišťovat. Lewis byl jako záplata z tekutého písku na jejich manželství, od kterého se oba snažili co nejméně distancovat. Může si samozřejmě promluvit s Lewisem, ale co mu řekne? Moc dobře viděl, jak Howard miluje Ester, jak se mu rozzáří obličej, když ji vidí, zatímco syn s ním ani nehne. Sylvie nemohla říct nic, co by situaci zlepšilo, nic, co by mu objasnilo, že je to její vina, ne jeho. Dobře známý pocit provinění jí zkazil radost z udělaných chlebů. Upustila nůž. Z kuchyně se ozvaly hlasy, zacinkalo kameninové nádobí a zašuměla voda, jak někdo otočil kohoutkem. Sylvie si přitiskla pěsti na oči, pak nechala ruce spadnout podél těla, vyhladila výraz v obličejí a otevřela dveře.

Přišla ve chvíli, kdy její matka plnila konvici vodou a přes rameno se bavila s Lewisem o kolech. Žádné s sebou nepřivezli. Přijeli autobusem, takže s sebou mohla mít jen jeden kufr nacpaný věcmi po okraj. Kuchyňským oknem vyhlédla ven a zjistila, že se mraky úplně roztrhaly. Cesta na pláž bude dlouhá a bude horko. V zahradním domku vylovila své staré kolo, které by mohlo být dobré pro Lewise, a starou herku s košíkem na řídítkách a dětskou sedačkou na blatníku, na které s matkou jezdila, když byla malá, a na které matka jezdila i teď, když měla náladu.

Konečně mohli vyrazit. Lewis se rozjel s lehkostí, ale Sylvii kolo bylo těžké a zpočátku měla potíže ho ovládat. Ester se do sedačky sotva vešla. Růžová stehýnka měla namáčkнутá

na kovovém rámu. Než dojeli na konec silnice, sklouzla Sylvii noha z pedálu a poranila si lýtko. Když na ni matka zavolala, zda je v pořádku, neodvážila se ohlédnout a jen z plna hrdla zakřičela, že ano.

Opatrně jela alejí lip, které lemovaly cestu od domu. Po chvilce získala jistotu a zabočila na Station Road. Úplně zapomněla, jak je jízda na kole skvělá, jak se nemusí nechat svazovat městskými pravidly. Kola se rytmicky otáčejí, do obličeje jí vane svěží vánek, může jet, kam se jí zlíbí. Pak je jednodušší vidět svět kolem sebe, dokonce i Howarda, v pozitivnějším světle.

Nechtěl jet na pohřeb. Sylvie zůstala stát vedle dveří do jeho studovny, když se o tom bavili. Byla si vědoma neviditelné čáry, přes kterou nepřestoupí do světla, ve kterém se koupal Howardův stůl. Howard nezvedal hlavu od hromady sešitů a nepřestal s opravami. Sylvie zaryla nehty do tapety na stěně za sebou. Ticho bylo nesnesitelné. Narušovalo ho pouze tikání hodin, které bylo hlasitější nebo tišší podle toho, jak se na ně Sylvie soustředila, a škrábání Howardova pera po papíře jako jehla zaseknutá v gramodesce. Nakonec řekla, že když s ní nepojede, udělá si výlet a na svatodušní víkend zůstane u rodičů. Howard zamumlal cosi v odpověď a cosi napsal na papír před sebou.

Když Sylvie s dětmi přijela do domu rodičů, matka otevřela dveře a natáhla k nim ruce. „Howard nepřišel,“ pronesla, když se podívala za ně, ale podařilo se jí neudělat z věty otázku a Sylvie ji s vděčností objala.

Nyní, se sluncem v zádech a šustěním pneumatik v uších, se jí poměrně úspěšně dařilo připsat epizodu únavě a neustálým